

Hans Christian Hansen.

Skolegade 14. Ravsted

Fortæller om drengear og om "De Rafstejer"

Jeg har hele mit liv været optaget af livshistorien, og folk der kunne fortælle og berette om deres oplevelser, historier og tildragelser i deres tilværelse. Jeg har suget til mig af disse folkelige og ofte fornøjelige beretninger, og har her forsøgt at videregive, blot nogle af de ting som en dreng i krigs- og efterkrigsårene har oplevet det og set det.

Det meste i dette skrift er nedskrevet efter hukommelsen. Nogle jævnaldrende her i Ravsted Sogn vil måske finde at noget er husket forkert, og de kan udmærket have ret. Det man husker fra sine drengear, er nu engang set med et barns øjne.

Træerne var jo den gang højere og grøfterne bredere og dybere, og er du i tvivl kære læser, så sæt dig på hug, så ser du tingene i børnehøjde.

Mit barndomshjem var et såkaldt statshusmandssted, som min mor og far byggede i 1928 og som ligger ca. en km. øst for Ravsted. Afstanden til Ravsted var sådan at man kunne høre kirkeklokkerne morgen og aften, og man kunne om morgenen og det meste af formiddagen høre skramlen af mælkespande fra mejeriet i Ravsted.

De byggede på bar mark, med et jordtilliggende på 23 tdl. Heraf var de 8. tdl. ikke opdyrket, og var vandlidende, så her var noget at tage fat på. Når jeg nævner bar mark, så var det virkelig det der var. I min barndom var der kun store træer omkring de gamle gårde og rundt om Ravsted, og de andre små landsbyer. Alt andet var bar mark og her var gode vilkår for sandflugt.

Der var flere fremsynede der mente, at dette måtte der gøres noget ved. Der skulle plantes læhegn, og på foranledning af Hede-Selskabet og det såkaldte Flyvende Korps, blev der i 1950-erne påbegyndt plantning af levende hegn i stor stil og der blev gravet afvandings kanaler.

Jeg vil betegne det som en revolution for vores egn. Efterhånden forandrede vores klima sig til det langt bedre, efterhånden som disse levende hegn voksede til. Bl.a. sandflugt blev langt mindre forekommende, og betingelse for flora og fauna blev langt bedre.

Desværre ser vi nu, at der fjernes levende hegn og grøfter jævnes i stor stil. Alt skal være stort og effektivt i dag. Ak ja, - jeg tror man vil fortryde en dag. Det skulle nødig gå sådan, at her blev øde og bart, som i min barndom.

Min Far mente at deres sted skulle have et navn, og da man altid havde kaldt stedet for "ude i æ kjær", kom ejendommen til at hedde "Kjærbo". Vores yngste datter Susanne og hendes mand Henrik Køcks bor der nu, sammen med deres to børn, Rikke og Preben.

Her blev jeg født d. 8. april 1939 og da jeg var et år, blev Danmark besat af tyske tropper. Disse tingenes tilstand, har bestemt berørt alle. Jeg kan af gode grunde ikke huske noget fra de første krigsår, men visse hændelser har alligevel fæstnet sig.

En ting der står helt klar i min erindring er, da krigen var slut og besættelses tropperne var på vej hjem. Min far og jeg var kørende med hest og vogn. Vi var på vej til Ravsted mølle for at få malet korn. Da vi kom op til smed Rudebeck måtte vi gøre holdt da strømmen af kørende, cyklende og gående soldater var uendelig, så det var umuligt at krydse vejen. Vi holdt længe, men til sidst måtte vi vende om. Ved den lejlighed sagde min Far: Prøv at se, - mange af disse slagte soldater er jo kun børn – og da kneb han en tåre. Han havde virkelig medlidenhed med disse unge drenge. Det var jo ikke deres krig, - og hvad kom de hjem til? Et sønderbombet og ødelagt land.

Jeg husker også at min far lavede et slags beskyttelsesrum i tilfælde af luftangreb. Det var der mange der gjorde på den tid. Blandt andre boede der en familie i den vestlige ende af "Aldesruhe". De hed Anne og Theodor og det er der hvor Christa og Jens Åge bor i dag. De byggede også en slags beskyttelsesrum på modsatte side af vejen. Jeg husker at indgangen var ikke stor, så jeg tvivler på at Anne kunne passere her. Hun var nemlig temmelig stor i omkreds, - men hun var et rigtigt godt og dejligt menneske at besøge, - især for os børn der kom der. Hun kunne nemlig fortælle om gamle dage og vi fik som regel også en småkage eller et stykke bom.

På den anden side af vejen holdt en mand til som hed Karl Freitag, og her drev han hundedressur og meget andet. Han kom fra Tyskland et sted og havde været med i første verdenskrig. Han talte med meget accent og det ene ben var lidt kortere end det andet og altid en cigar i munden. Her kom jeg virkelig meget i min barndom og her var det som et paradys for en videbegærlig dreng. Selve pladsen var heget ind, med alt mulig for hånden værende tråd m.m. Her holdt Karl Freitag alt mulig slags fjerkræ. Her var kaniner, får, ræve, mårer, ildere og meget andet. Han kunne skyde med bue og pil, med stenslynge og han kastede med lasso. Han havde også mange

forskellige skydevåben, og var han i godt humør måtte jeg også prøve at skyde med hans luftbøsse. På pladsen havde han bygget mange forskellige skure, og en vindmølle havde han også, til at lave strøm og lys med, og pumpe vand kunne den også. Utallige er de gange jeg har besøgt Freitag, på vej hjem fra skole og så løb tiden bare.

Min første skoledag glemmer jeg aldrig. Da min mor og jeg trådte ind af døren, havde jeg aldrig set så lang en gang. På den ene side hang der billeder af kongerækken og på den anden side knagerækken, med plads til skiftesko nedenunder. Jeg husker at jeg var meget betuttet ved situationen. Husk på, at komme der, var ganske nyt for en dreng ude fra "Kæret", men jeg blev virkelig glad for at komme i skole. Her var mange nye legekammerater, og en helt ny verden åbnede sig. Der var to klasseværelser med ca 35 elever i hver. (Store og lille klasse) Der var en stor kakkelovn i hver klasse, som nåede næsten til loftet og der blev fyret med tørt, som var gravet i Ravsted mose. Før timestart skulle vi stå op ved vores pulte, og når læreren sagde vær så god, satte vi os. Jo – der var disciplin.

Jeg kunne ikke den gang vide at jeg kom til at tilbringe så mange år på denne skole, - da jeg jo senere i mit liv fik mit virke her, som pedel i 25. år. En dejlig tid.

Min skolevej var lidt besværlig, da det foregik på gåben. Min første cykel fik jeg først da jeg var 9 år. Det var en gammel damecykel, men det var da nemmere og hurtigere end at gå.

Om sommeren gik jeg tværs over markerne, for det var en meget kortere vej, men der var den hage ved det, at jeg skulle passere Hvirrlå, så det var nødvendigt at have sko og strømper af, men det havde da også sine fordele. Fødderne blev jo vasket hver dag.

Jeg husker vi havde en rigtig sød pige i skolen, som hed Tudde. Hende ville jeg meget gerne have haft som kæreste. Men jeg fik afslag, da hun ikke ville have en kæreste der kun havde en gammel dame cykel. En stor skuffelse, men jeg kom over det.

Første læreren hed Johansen og derudover var der frøken Vodder og lærer Bork og det var ganske udmærket, men disciplin, kæft, trit og retning, hørte til dagens orden. Skrivepapir var en mangelvare og vi skulle bruge begge sider. Vi skrev med pen og blæk og blækhuset var anbragt øverst i skolepulten. Med tavlen var det noget helt andet, der kunne vi jo bare viske ud med en klud og det var langt lettere.

Vi havde en dreng i klassen der hed Johannes, - eller bare (Hannis), og han var bestemt ikke den nemmeste elev i klassen. En dag havde han spildt lidt blæk, ved siden af papiret. Han råbte op til frøken Vodder, om han måtte låne en klud til at tørre det væk med. Frøken Vodder smed så en klud ned til Hannis, og han tørrede

pletten væk. Han mente så, at hvis hun kunne smide kluden ned til ham, kunne han vel gøre det samme, - med det resultat, at den ramte hendes blækhud, og det sprøjtede ud over det hele, og også frøken Vodder fik sin part.

Da blev hun godt nok gal, og Hannis fik én ved siden af hovedet og kom uden for døren. Frøken Vodder forsvandt op i hendes lejlighed oven over skolen, og vi så hende ikke den næste dag. Det tager sin tid at få blæk rensat af.

Nu vi er ved Hannis husker jeg en anden episode, hvor det gik helt galt. Hannis havde været slem, - eller rettere sagt, en af de dage han var det. Frøken Vodder puttede efter denne episode lille Hannis ned i en stor aflang kasse, der stod bagerst i klasseværelset, og så satte hun sig på låget. Så var udgangen for lille Hannis godt nok spærret, for frøken Vodder var bestemt ikke af de mindste.

Kassen Hannis blev puttet ned i, blev brugt til at opbevare landkort i og sy og strikketøj fra når pigerne havde syning: Her fandt Hannis så en stikkepind i bunden af kassen. I kassens låg var der en lang revne og han kunne tydeligt se hvor frøken Vodders mås var. Han stak da af fuld kraft strikke nålen op hvor der ikke kom lys, med det resultat, at frøken Vodder gav et højt vræl, - og da blev hun gal. Hannis blev sendt ind til førstelæreren og hun forsvandt op i hendes lejlighed. Hun skulle sikkert have eftersat hvor stor skaden var.

Når vi havde lærer Johansen, havde han altid op til flere piber liggende foran på kateteret, og hen på formiddagen blev en af os elever sendt over i privaten for at hente hans avis. Når han fik den, satte han sig godt tilrette, og lagde begge ben op på kateteret og så ville han ikke forstyrres, for så læste han avis.

Han havde den uskik, at når der var begået et eller andet, som vedkommende ikke ville erkende, så var straffen kollektiv. Forstået sådan at vi skulle traffes på den måde, at vi skiftevis skulle give hinanden et rap i røven med spanskrøret, som jo havde sin faste plads i hjørnet ved kateteret.

Vi blev enige om ikke at slå for hårdt, men det er svært at styre, så ofte blev der slået hårdere og hårdere. Ak ja, - så lang var den pædagogiske rækkevidde i lærerembedet den gang.

Et andet eksempel var engang læreren spurgte Iver om han kunne sige ham, hvor Jesus var født. Iver var vel det vi kalder mindre begavet, eller retarderet og det var læreren ganske klar over, at det kunne Iver ikke svare på. Men Peter Tramm sad lige foran Iver, og han viskede til ham: Sig Nustrup. Iver hørte det ikke så Peter viskede igen: Nustrup, - og Iver fik så fingeren i vejret, og sagde højt og tydeligt: NUSTRUP. Derefter fik Iver en på siden af hovedet, - men det gjorde Peter Tramm også.

Min skolevej gik også forbi huset hvor Kressen Murer boede forneden og post Schulz i lejligheden for oven, det er der hvor Karl Steinbeck har boet ind til sin død.

Kressen Murer og Schulz kom ikke særligt godt ud af det med hinanden. I udbygningen opbevarede man brændsel. Kressen i den ene side og Schulz i den anden, med en bræddevæg imellem. Kressen opdage så at der svandt lidt rigelig af hans tørv, gennem et hul i bræddevægen. Han tog derfor en tørv og savede den midt igennem og udhulede den, så der kunne ligge et kanonslag i den og limede den herefter sammen og lagde der hvor der svandt mest af hans tørv.

Det endte da også med at, en aften gav der et kæmpe brag i Schulz's kakkelovn, og deres lejlighed så vist ikke godt ud efter den episode, men der forsvandt ikke flere af Kressen Murers tørv.

En anden gang da Kressen og Schulz havde en uoverensstemmelse, blev Schulz smidt ned i en kalkkule, og det var da bestemt ikke en rar oplevelse for ham. Jeg husker ikke om det var ved den lejlighed, eller om det var på grund af det med kanonslaget i kakkelovnen, at Schulz og hans kone rejste, men rejste det gjorde de.

Min skolevej gik også forbi Thomas Sejlers kro, som ligger ud mod kirkepladsen. Thomas var en lille mand, der altid gik med stok og rygende på en cigar. Han holdt altid hund, en stor sort en som ingen i byen og især ikke vi børn brød os særlig om, eller rettere var bange for da den godt kunne finde på at snappe efter os, eller det der var værre.

Thomas Sejlers kro var et meget livligt sted, hvor der for det meste blev drukket tæt. Bruno Vagenknægt fungerede her som en slags staldkarl. Man havde tildelt ham et sovested under skråtaget oppe på loftet. Bruno stammede vist fra Østprøjsen. Han var ikke ret stor og han gik meget dårligt, vist nok på grund af at han havde haft børnelammelse, og han cyklede endnu ringere.

Engang havde kro gæsterne drukket Bruno fuld, - eller en af gangene. Bruno skulle nu ud at tisse, og da han kom tilbage, havde de hældt en god slat øl i sædet på hans stol. Lidt efter da Bruno var blevet våd om måsen, sagde Mejse til ham: Ja – men Bruno, - du har da tisset i bukserne.

Stamgæsterne i kroen var blandt andre bygmester Peter Meister, (som under krigen havde ca 350 mand i arbejde), købmand Majse Jørgensen, rutebilejer Nissen, købmand Lauersen, gårdejer Thies Stenholdt, grisehandler Store Hans Kressen, husslagter Jep Von Kvalen, og mange andre.

Tante Minna var Thomas Sejlers husholderske, - en meget sikker dame. Engang sad min onkel Heine fra Kloster, Peter Meister fra Ravsted og en der hed Fidge fra Tinglev og drak tæt på kroen. Fidge sagde så, at denne brændevin er ikke fra Tinglev. Min onkel Heine mente så, at dette sprøjt ikke var fra Kloster. Nej sagde Peter Meister, dette er i hvert fald ikke fra Ravsted, det smager skrækkeligt.

Da flasken var tom bestilte de en ny ved tante Minna. Da hun kom med en ny, tog hun den der var tom, og så på den. Nej, - det er da forskrækkeligt, nu har i siddet og tømt en flaske terpentin.

Da Thomas blev gammel og lidt affældig skulle Tante Minna hjælpe ham i seng. Men du skal tisse først, ellers tisser du bare i sengen, men det ville Thomas ikke. Nå ja,- lidt efter da han var lagt i seng, sagde Thomas til Minna: Nu ligger jeg godt, - og nu tisser jeg.

Originaler har der altid været mange af i Ravsted, - og det er der nok stadig. Engang i 1980, da jeg var formand for "Ravsted Sogns Borgerforening" skulle vi have vores bænke rundt i byen malet. Jeg skulle bl.a. male bænken nede ved "Helts Blandede Forretning". Der dukkede flere nysgerrige op. Først kom Jens Smed og så kom Peter Tramm, Marius Sagfører og Hannis.

Mejeriejer Emil Christensen, gik frem og tilbage ovre ved mejeriet, med hænderne på ryggen – som han plejede. Da han var lige ud for denne forsamling, tog han fotografiapparatet frem og tog et billede. Herefter kom han grinende over, og sagde: "Det er sjældent man får så mange originaler på et billede", - og deri havde han nok ret. Det er sådanne ting der bliver til Ravsted Historie.

Originaler og øgenavne kunne der berettes meget mere om, men jeg siger tak for denne gang.

HC.